

Inleiding

In de negentien jaar van haar bestaan heeft Entente Florale Nederland hard gewerkt aan het 'agenderen' van het grote multifunctionele belang van het groen voor onze samenleving in zowel het stedelijk alsook in het landelijk gebied. Nederland verstedelijkt in rap tempo en daarom moet voor de steden maar ook voor de alsmaar uitdijende dorpen een goed groenbeleid worden gewaarborgd. Met de Vitale Groene Stad heeft Entente Florale Nederland zich ook ontwikkeld als een kenniscentrum dat initieert, stimuleert en meedenkt in praktische oplossingen.

De hechte samenwerking met Operatie Steenbreek is daar een voorbeeld van. De actie Operatie Steenbreek is om de burgers te enthousiasmeren om hun tuin te vergroenen. De negatieve gevolgen van verstening worden daarbij onder de aandacht gebracht. Denk hierbij aan de afbreuk van de biodiversiteit en aan klimaatverandering. Minder groen in de tuin betekent minder vogels, insecten en andere dieren. Houdt Operatie Steenbreek zich bezig met het private terrein, Entente Florale Nederland-Vitale Groene Stad doet dit in het 'openbaar terrein'.

De nationale groencompetitie Entente Florale voor steden en dorpen heeft na negentien jaar nog niets van haar kracht verloren. Deelname aan de Entente Florale is een uitstekend middel om de inwoners en bedrijfsleven van een stad of dorp bij het groen in hun woon-, werk- en leefomgeving te betrekken en draagvlak te creëren voor participatie. Niet alleen op de korte termijn, maar als onderdeel van het groenbeleid voor nu en de toekomst.

Willen we een klimaatbestendige en waterrobuuste leefomgeving creëren dan kunnen we eenvoudig weg niet om het groen heen. Groen maakt het verschil mits dit op de juiste manier wordt aangelegd. Enkel technische oplossingen zijn niet voldoende. Daarnaast heeft het groen tal van andere voordelen die de leefomgeving prettig en gezond maken. Hiervoor zal Entente Florale Nederland, met haar Vitale Groene Stad zich blijven inzetten.

Competitievoorwaarden

Zoals aan iedere wedstrijd zijn ook aan deze competitie voorwaarden verbonden. Allereerst worden de deelnemende plaatsen op basis van het aantal inwoners ingedeeld in de categorie 'steden' (meer dan 15.000 inwoners) of 'dorpen en kleine steden' (minder dan 15.000 inwoners). Een gemeente die is samengesteld uit een aantal kernen, is gerechtigd één van deze kernen voor de categorie 'dorpen en kleine steden' in te schrijven, als het aantal inwoners lager is dan 15.000. Een stad kan ook een stadsdeel voor de categorie 'steden' inschrijven, als dit stadsdeel beschikt over een eigen deelraad en meer dan 15.000 inwoners telt.

Jurering en jurycriteria

De jurering voor de nationale competitie 2017 is door de stichting Entente Florale Nederland opgedragen aan een onafhankelijke jury. Die bestaat uit twee commissies; één voor de beoordeling van de deelnemende gemeenten in de categorie steden, de ander voor de categorie dorpen & kleine steden. De jury is samengesteld uit tuin- en landschapsarchitecten, ecologen, cultuurhistorici, deskundigen uit: (groene) onderwijs, hoveniers- en groenvoorzienerssector, boomkwekerijsector, leden van de vakgroep Groen, Natuur en Landschap van Vereniging Stadswerk Nederland, alsmede vanuit de GGD.

De beoordelingsthema's

KERNACTIVITEITEN	VAKINHOUDELIJKE HOOFDKENMERKEN					
	Ruimtelijke visie en kwaliteit (15%)	Cultuurhistorie en erfgoed (10%)	Stedelijke groenstructuur en buiteninrichting (stad 30% dorp 20%)	Landschap, ecologische kwaliteit en biodiversiteit (stad 20% dorp 30%)	Gezonde leef-omgeving en recreatie (10%)	Duurzaamheid; mens, markt & milieu (incl. toerisme) (15%)
Visie en beleid	60%	40%	50%	50%	40%	40%
Ontwerp, realisatie en beheer	40%	60%	50%	50%	60%	60%
	Communicatie en participatie (5% over eindcijfer)					
	Visie en beleid 30%			Communicatie, educatie & participatie 70%		

Aan de beoordeling hiervan zijn wegingsfactoren verbonden (zie tabel hierboven). De weging van het onderdeel 'communicatie/participatie' is niet gerelateerd aan de vakinhoudelijke hoofdkenmerken omdat deze integraal is.

De jury 2017

Categorie Steden:

Natascha Lensvelt; Henk Hoppenbrouwers; Patricia van Herpen; Johan Meeus; Josine van den Bogaard; Ckees van Oyen en Johan Vlug (voorzitter)

Categorie Dorpen en kleine steden:

Edwin Raap; Marjan Dat; Loes Lijmbach; Huib Baaijen; Jaap Toet; Annemarie van de Vusse en Corrine Ockhuijsen (voorzitter).

De bekroning en de certificaten

De bekroningen worden toegekend in respectievelijk één Gouden bekroning en meerdere Zilveren en Bronzen bekroningen in zowel de categorieën Steden als Kleine steden/dorpen. Naast het winnen van goud, zilver of brons, kunnen de gemeenten ook worden bekroond voor uitstekende prestaties op specifieke

onderdelen. Zo zijn er zijn er certificaten 'Bijzondere waardering' mogelijk voor de vakinhoudelijke hoofdkenmerken.

Wanneer een gemeente met Goud is bekroond, kan een volgende deelname eerst na vijf jaar plaats vinden, dit als gevolg van de gemaakte afspraken met de andere deelnemende Europese landen. Deelnemers die in een jaar Zilver of Brons hebben gewonnen, kunnen drie jaar na het jaar van deelname opnieuw meedoen.

WAALWIJK

Juryrapport Entente Florale 2017 Keuring op 22 juni 2017

ONTVANGST EN PRESENTATIE

De beleidssamenvatting van Waalwijk was informatief, goed van opbouw en leesbaar. Een verwijzing naar bronnen werd gemist, dit maakte het lastig om snel meer inzicht te krijgen. Op de website van de gemeente bleken veel rapporten en nota's wel beschikbaar.

De ontvangst was gemoedelijk en de excursieroute met bus, trein, fiets en wandelen was goed voorbereid. Tijdens de excursie bleken de betrokken ambtenaren vakinhoudelijk goed op de hoogte te zijn en de regionale fietsverbinding 'Het Halvezolenpad' fungeerde als een rode (rijg-)draad. De jury kon zich daardoor goed oriënteren. Op de jurydag was er veel informatie en het programma was goed getimed. De sprekers waren goed geïnformeerd en aanspreekbaar. Een bezoek aan groene schoolpleinen en natuurlijke speelplekken ontbrak. De Stadswandeling met historische verhalen had wat korter mogen duren.

De route heeft de jury als representatief ervaren: een gemeente met meer kernen, omvangrijke bedrijventerreinen en veel buitengebied met verschillende landschappen. Een complex buitengebied dat vanuit agrarisch, ecologisch, landschappelijk, recreatief en waterhuishoudkundig oogpunt in het algemeen goed is ingericht.

Een reebok in het slagenlandschap langs de Kruisvaart. (Tekening Johan Meeus)

RUIMTELIJKE VISIE EN KWALITEIT

Visie en beleid

De structuurvisie Waalwijk 2025 is in 2016 vastgesteld. Daarin zoekt Waalwijk onder meer naar een onderscheidend vermogen door het optimaliseren van de omgevingskwaliteiten. Alhoewel de gemeente zich bewust is van een sterk verband tussen de ontstaansgeschiedenis en het karakter van de omgeving, laat de structuurvisie vooral een programmatische invulling zien. Een volgende stap is de kwaliteiten en ambities voortkomend uit de geomorfologie en ligging vast te leggen in een integrale visie, met hieraan gekoppeld ruimtelijke streefbeelden. Met daarop gebaseerde keuzes voor bodem, water en landschapskarakteristieken kan integratie van groen, rood en blauw worden gerealiseerd. Een goed voorbeeld vormt het waterrijke landschap tussen de kernen Waalwijk en Waspik. Hier zijn de uitzonderlijke ecologische en natuurlijke waarden benut en ontwikkeld tot een landschapspark van formaat. Met natuurpleinen is het gebied toegankelijk gemaakt voor wandelaars. De relatie tussen Waalwijk en het water van de Bergsche Maas verdient het om in een duidelijke visie benadrukt te worden.

Ontwerp, realisatie en beheer

Oude linten (Winterdijk, Meerdijk, Oude straat), paden en stegen (Kloostersteeg, Stationsstraat) typeren de stedelijke morfologie. De zuidelijke woonwijken (Zanddonk, Meerdijk, Bloemoord) hebben aantrekkelijke openbare ruimten en fraaie, verzorgde parken, waarin lanen, blokhagen, groenstroken met wadi's, waterpartijen e.d. zijn opgenomen. Ook zijn er aantrekkelijke overgangen naar het buitengebied, vooral aan de zuidkant en het groengebied met het Hoefsvan. Aandachtspunt is het benoemen van de gewenste én verschillende ruimtelijke kwaliteiten van de stads- en dorpskernen (Waspik en Sprang-Capelle). In Waspik kan de dorpsboerderij een schakel vormen tussen de oude haven en het Halvezolenpad door de aanwezige groene elementen beter op elkaar aan te laten sluiten. Door het gebouw voor de brandweer op de locatie van het oude stationsgebouw is de verwijzing naar het verleden van de spoorlijn minder duidelijk. Een kleine toevoeging aan bijvoorbeeld de (zij)gevel zou dit al kunnen verbeteren. De bomen van de Stationslaan vertegenwoordigen wel een monumentale waarde. De overgangen naar het landschap rond Waalwijk aan de West- en Noordzijde zijn 'hard' door infrastructuur (A59) en industrie. Dat vraagt om plaatselijke inpassingen en oplossingen, waarbij de Winterdijk als noordelijke grens nog meer 'leesbaar' gemaakt kan worden.

Conclusies en aanbevelingen

Het complexe landschap van Waalwijk en omgeving komt in een groot aantal historische relictten naar voren. De overgangen van zand-veen-klei zijn nog goed herkenbaar. De kwaliteiten hiervan die in de door derden opgestelde documenten is aangegeven, dient ook geborgd te worden binnen de gemeente. Het beter zichtbaar maken van de oude haven en de (vaar)verbinding naar de Bergsche

Maas kan de historische relatie met de rivier benadrukken. Dat geldt ook voor Waspik waar het Zuiderafwateringskanaal nog zichtbaar door heen loopt. Besteed bij verdere uitbreiding van 'Landgoed Driessen' extra aandacht aan de ruimtelijke wisselwerking tussen bebouwing (architectuur) en landschappelijke overgangen. Probeer harde begrenzingen en kleurcontrasten te voorkomen.

Bij de lintbebouwing in de groene landschappelijke omgeving van de Langstraat is een kleinschalige benadering met doorzichten naar het achterland van wezenlijk belang. Grootschalige bebouwing en grote kassencomplexen moeten bij toekomstige plannen zorgvuldig worden ingepast.

CULTUURHISTORIE EN ERFGOED

Visie en beleid

Waalwijk heeft veel cultuurhistorische objecten en plekken. De gemeente heeft de lokale historische, ambachtelijke en culturele kennis van heemkundige verenigingen, andere groepen en burgers in cultuurhistorische rapporten vastgelegd; hierover zijn diverse interactieve websites te raadplegen. Ook voor archeologie is er een duidelijk beleid, waarbij grotendeels de Provincie gevolgd wordt. De erfgoedambtenaar is goed geïnformeerd en werkt in grote projecten samen met andere partijen. Cultuurhistorie en erfgoed zijn in Waalwijk alom aanwezig en verdienen qua inhoud en visie een betere positionering in het gemeentelijk beleid.

Ontwerp, realisatie en beheer

Hoewel in de gemeente veel relicten vanuit het verleden zijn overgebleven, zijn ze nog lastig te beleven. Veel elementen zijn losgeraakt van hun context en daardoor moeilijk 'leesbaar'; bijvoorbeeld de oude ontginningslinten door de dorpskernen en het tracé van de spoorbaan. Het historisch besef bij bestuurders en ambtenaren is echter duidelijk aanwezig: Waalwijk hecht grote waarde aan haar eigen geschiedenis.

Conclusies en aanbevelingen

De leer- en schoenenindustrie, vervening, kwelwater, haven, spoorweg, Lido, Wandelpark, vesting, tegenstelling tussen katholieken en protestanten, Holland en Brabant vormen de historische identiteit van de gemeente. Deze fragmenten staan nog teveel op zichzelf en verdienen het om in een samenhangende visie meer met elkaar in verband gebracht te worden. Met extra inspanning is die historie beter leesbaar te maken en krijgen veel bijzondere plekken, zoals rond de gedempte haven, meer context. De Zuiderwaterlinie biedt bijvoorbeeld kansen voor erfgoedbeleving (toerisme) en groene structuren; meer dan de vesting alleen. De vervallen straatjes en stegen met de arbeiderswoningen vertegenwoordigen historische en educatieve waarden die vanuit de sociaal maatschappelijk betekenis geconsolideerd en gedocumenteerd zouden moeten worden.

STEDELIJKE GROENSTRUCTUUR EN BUITENINRICHTING

Visie en beleid

De gemeenteraad moet het groenstructuurplan 2017-2025 nog goedkeuren. Het bomenbestand in Waalwijk is stabiel van samenstelling. Soorten passen bij de omgeving. De onderlinge samenhang is groot. Het stedelijk groen sluit aan bij het buitengebied. Over het algemeen is de buitenruimte te gebruiken voor spelen-verblijven-recreatie. Speelplekken liggen op de goede plaats, straatmeubilair staat waar het moet staan, net als de kunstobjecten. Het water, de bomenlanen en de ruime profielen vergroten de ruimtelijke beleving. Waar de ruimte het toelaat is meestal voor een traditionele of gangbare inrichting gekozen.

Ontwerp, realisatie en beheer

Groenvisie en -beleid zijn in de praktijk terug te vinden. Het openbaar gebied is beheerbewust en praktisch ontworpen en er zijn weinig restruimten. Ruimte voor bomen, boomsoorten, afstand tussen bomen en boomplaatsing zijn overwegend goed gekozen. Echter, op industrieterrein Haven 7 zijn de plantenafstanden erg groot, waardoor de bomen geen structurerende werking hebben. In veel woonwijken nodigt het openbaar gebied met grote grasvlakten uit tot divers gebruik. Er zijn veel speelplekken, de inrichting is echter meestal niet uitdagend (weinig natuurspeelplaatsen). In de meeste wijken is volop groen, passend bij de omgeving. De gemeente slaagt er goed in het openbare gebied minstens op B-niveau te onderhouden. De onderhoudsprijs is in vergelijking met andere steden laag; het niveau hoog. De groeninrichting, keuzes van soorten en oppervlaktes hebben in de gehele gemeente een eenduidig beeld. Bestratingsmaterialen zijn passend bij de omgeving en functie.

Foto: representatief groen in een hoofdwinkelstraat van Waalwijk

Conclusies en aanbevelingen

Waalwijk is een aantrekkelijke gemeente met mooie groene brede profielen. In het concept Groenstructuurplan kunnen meer onderlinge samenhangen en meer onderscheid tussen hoofd- en bijzaken worden gemaakt. De buiteninrichting toont een verzorgd beeld qua groen en meubilair. De combinatie van vaste planten, gras, hagen, heesters en bomen creëert een mooie afwisseling. Kleur en bloemen kunnen nog waarde aan de beleving toevoegen. Het parkeerterrein bij winkelcentrum 'de Els' schreeuwt om aanplant van bomen en/of groen. Ook bedrijventerrein Haven 7 is te schraal beplant. Waar de grotere milieubelastende bedrijven zitten, kunnen in de zeer brede bermen nog veel bomen worden bijgeplant.

De doorgaande groene ruimte van het Halvezolenpad midden in Waalwijk is uniek. Het 'landschap' mag nog meer de wijken ingetrokken worden. In de uitbreidingswijk 'Landgoed Driessen' kunnen op enkele plekken robuuste groene lineaire elementen (elzen e.d.) worden doorgetrokken. Bij nieuwe uitbreidingen verdienen het inpassen van bouwvolumes en het kleurgebruik in de omgeving meer aandacht.

LANDSCHAP, ECOLOGISCHE KWALITEIT EN BIODIVERSITEIT

Visie en beleid

Waalwijk heeft geen integrale landschaps- en natuurplannen. Wel werkt de gemeente hier samen met de Provincie en het waterschap, zoals voor Natura2000-gebieden in de Westelijke Langstraat. Ook belangrijk zijn Staatbosbeheer, eigenaar van een gedeelte van het slagenlandschap en Natuurmonumenten, eigenaar van de Loonse en Drunense duinen, ca. 4500 ha groot. Naast de natuurwaarde ook zeer belangrijk voor het toerisme. In deelgebieden, zoals in de 'Overdiepse Polder', bij Haven 7 en de Oostelijke Langstraat, zijn ecologische verbindingzones gerealiseerd. De hydrologie is complex: lokale en diepe kwel, ondoorlatende lagen, waardoor ook de groeiomstandigheden lokaal heel divers zijn. Dat vraagt om gedetailleerde streefbeelden. De gemeente heeft geleerd om te gaan met waterbeheer en heeft aandacht voor de ondergrondse en bovengrondse waterproblematiek.

Er zijn prachtige nieuwe landschappen ontwikkeld zoals de agrarische terpen in de 'Overdiepse Polder', de groenzone aan de westkant van de Langstraat, het slagenlandschap met de bijzondere kwelgebieden en trilvenen en de mooie stadsranden aan de zuidoostkant van Waalwijk tegen de Loonse en Drunense duinen. De overgangen van zand-veen-klei zijn nog te ervaren door sloten, boomsoorten, gewassen, vogels e.d. De jury voelt de behoefte aan een overkoepelende visie van de gemeente op de ontwikkeling van landschap, water en natuur, om te voorkomen dat de samenhang verloren gaat.

Ontwerp, realisatie en beheer

De kwelproblematiek wordt plaatselijk vaak praktisch goed opgelost; betrokken medewerkers van de gemeente hebben veel kennis en inzicht in bodem en water opgedaan. Uitvoering van waterhuishoudkundige maatregelen, zoals een 'zeil' (afdichtende voorziening) onder Haven 7 om de druk op de kwel in de Langstraat te houden, kwamen pas tot stand nadat de natuur in de kwelzone en het slagenlandschap achteruitging. Er was een ruilverkaveling uitgevoerd, inclusief ontwatering, waardoor de biodiversiteit in de trilvenen achteruitliep. Als deel van Natura2000-gebieden laat de huidige inpassing van de deelplannen te wensen over. Voor zover is te beoordelen worden de bossen goed beheerd.

Natuurbehoud en monitoring worden vooral door organisaties zoals Staatsbosbeheer, IVN en het waterschap uitgevoerd. Fragmentarisch worden soorten gemonitord, telkens andere onderzoeken; vaak per deelplan zoals de zwaluwenmuur bij Landgoed Driessen.

Conclusies en aanbevelingen

Er is een rijkdom aan verschillende landschappen. De samenhang tussen landschap, ecologie en biodiversiteit verdient versterking. De gemeente Waalwijk, waterschap, Staatsbosbeheer en particulieren doen allemaal hun eigen ding. Voor het behoud en de ontwikkeling van waardevolle landschappen en natuur in het buitengebied is regie vanuit de gemeente nodig. Meer aandacht voor samenhang en samenwerking in een vroeg stadium komt de ecologische kwaliteit ten goede.

GEZONDE LEEFOMGEVING EN RECREATIE

Visie en beleid

In de beleidsdocumenten ontbreekt een visie waarin de samenhang tussen openbare ruimte, groen en gezondheid duidelijk naar voren komt. Zo wordt in de Nota Regionaal Gezondheidsbeleid niets gezegd over de functie en mogelijkheden van het groen voor de gezondheid; ook op de jurydag heeft de jury geen ambities gehoord. De ruimte die bewoners krijgen is in Waalwijk vanzelfsprekend en waardevol voor hun gezondheid en welzijn. Er zijn veel groene fietspaden en mogelijkheden tot spelen. Waalwijk heeft een goed oog voor recreatieve en functionele routes. De inzet op extensieve recreatie biedt een effectief en welkom contrast met de nabijgelegen Efteling en de grote Brabantse steden.

Ontwerp, realisatie en beheer

Op de jurydag was niet goed waar te nemen hoe de woonwijken op de aanwezige routes zijn aangesloten. Waalwijk Noord lijkt redelijk goed in het routenetwerk opgenomen te zijn. De werknemers van het bedrijventerrein hebben echter weinig wandelmogelijkheden tijdens de lunch en dergelijke. Het Wandelpark is een heerlijke oase! Een voorbeeld van de helende kracht van groen in de leefomgeving is de ruimte voor re-integratie van mensen bij de dorpsboerderij in Waspik. Ook het Antonius van Padua kerkhof biedt een

respectvolle, mooi vormgegeven oplossing aan de nabestaanden van hen die op het opgeheven kerkhof van de voormalige parochie begraven waren.

Conclusies en aanbevelingen

Het Halvezolenpad is een prachtig concept waaruit bijzondere aandacht spreekt voor mensen die een gezonde levensstijl nastreven. Mogelijk kan het gebruik verder worden gestimuleerd, met bijvoorbeeld meer op- en afritten, stallingsmogelijkheden, routes en hardlooprondjes.

Ook in het JOGG-beleid liggen nog kansen voor wandelgroepen vanuit de eerstelijnszorg (bijvoorbeeld fysio- of gezondheidscentrum). Te denken valt verder aan groene ingrepen in stenig gebied (bijv. Wederopbouw-kern), vergroenen van de schoolpleinen, meer verkoelende groene daken, plekken waar ouderen buiten kunnen vertoeven en het ontsluiten van 'ommetjes'. Het verder ontwikkelen van waterrecreatie, met kano- en sup-routes of informele zwemplekken verdient aandacht.

DUURZAAMHEID: MENS, MARKT EN MILIEU (inclusief TOERISME)

Visie en beleid

Uit het coalitieakkoord komt eerder een sectorale dan integrale duurzaamheidsvisie naar voren. Het grondstoffenbeleid en afvalbeheer zijn vooruitstrevend en er zijn ambities voor water(berging), energie (Waalwijk CO2-neutraal in 2043), mobiliteit (fietsen, 40-45% goederenvervoer over water in 2033, elektrisch rijden) en verduurzaming van gebouwen. Ook is er aandacht voor duurzaam ondernemen, sociale duurzaamheid en burgerinitiatieven (Langstraat Energie en Dorpsboerderij Waspik). Nog meer aandacht voor de onderlinge relatie en mogelijkheden voor versterking is wenselijk. Waalwijk participeert in een aantal grote projecten, bv. om de kwelwaterstromen te beheersen en om de waterkwaliteit en -kwantiteit in de bebouwde omgeving te verbeteren.

Ontwerp, realisatie en beheer

De resultaten met duurzame energieopwekking in het Ecopark zijn indrukwekkend. Ook worden resultaten geboekt met de verbetering van de waterkwaliteit in groenbeheer door gebruik te maken van kwelstromen. Klimaatadaptatiemaatregelen, zoals afkoppeling van hemelwater, aanleggen van groene gevels en doorgaande groenzones in wijken, laten zich vooral zien in nieuwbouwprojecten. In bestaande wijken zijn nog weinig zonnecellen, groene daken e.d. toegepast.

In de beleidssamenvatting was duurzaam inkopen geen belangrijk aandachtspunt. Waalwijk beheert chemie-vrij; in plaats daarvan worden plantvakken regelmatig geschoffeld om onkruid mechanisch uit te putten.

(Sociale) duurzaamheid wordt door de gemeente onvoldoende als kans voor banen onderkend, initiatieven laat men vooral over aan het bedrijfsleven en burgers.

Conclusies en aanbevelingen

Waalwijk streeft een aantal duurzaamheidsambities na en boekt daarop ook resultaten. Doordat er geen uitgewerkte duurzaamheidsagenda is, ontbreekt een helder toetsingskader. Monitoring en evaluatie van de effecten van inrichting en beheer vormen een beperkt onderdeel van het beleid. Een aantal duurzame initiatieven lijkt nog in de opstartfase.

De historie van Waalwijk geeft voldoende aanknopingspunten om toerisme beter op de kaart te zetten.

COMMUNICATIE EN PARTICIPATIE

Visie en beleid

De lijnen zijn kort, initiatiefnemers weten de gemeente, de provincie en het waterschap te vinden. Dat wordt niet formeel vastgelegd, maar elk initiatief wordt op waarde geschat, gegund, aangepakt of (voorlopig) uitgesteld. Deelplannen zijn redelijk integraal en gedetailleerd. Woningbouw dient vaak als trekker voor de ontwikkeling en inrichting van de openbare ruimte.

Communicatie, educatie en participatie

De houding van de gemeente kenmerkt zich in het algemeen door enthousiasme, betrokkenheid en samenwerking. De informele Brabantse aanpak van 'ons-kent-ons' levert veel moois op, de samenhang kan beter. Initiatiefnemers van 'Overdiepse Polder' moeten zelf aan de weg timmeren, lobbyen, geld inzamelen, voordat de overheid betrokken raakt en financieel bijdraagt, waardoor het belang van dergelijke projecten voor de totale omgeving snel onderbelicht blijft. Mooie projecten als het Wandelpark, Halvezolenpad en de brug bij de Overlaat, zijn teveel op zichzelf staande samenwerkingsinitiatieven. De informele aanpak schiet te kort bij meer complexe en grootschalige initiatieven, zoals bij de maatregelen die nodig zijn om kwelstromen adequaat te beheersen.

SAMENVATTING EN EINDOORDEEL

Waalwijk is een ruimdenkende groene gemeente. Bestuurders, ambtenaren en burgers onderhouden korte lijnen met elkaar en zijn makkelijk aanspreekbaar. Ook het contact met bedrijven, ondernemers, particulieren en andere vrijwilligers lijkt goed en vanzelfsprekend.

Vanuit historisch oogpunt is de gemeente Waalwijk met de verschillende stads- en dorpskernen een bijzondere en interessante omgeving. De landschappelijke, economische, religieuze en politieke ontwikkelingen zijn uniek: overgangsgebied van zand, veen naar klei, ingewikkelde kwelwaterstromen, verving, katholieke en protestantse gemeenschappen, militaire en staathuishoudkundige historie, de leer- en schoenenindustrie, enz.

Extra inspanning is geboden om die historie beter leesbaar te maken voor Waalwijkers, toeristen en recreanten.

Waalwijk is een aantrekkelijke gemeente met een historisch centrum en wijken met mooie groene brede profielen; groen en meubilair in de buiteninrichting zijn verzorgd. Combinaties van vaste planten, gras, hagen, heesters en bomen zorgen voor een goede afwisseling. Voor het concept Groenstructuurplan zijn meer samenhang en het onderscheiden van hoofd- en bijzaken aandachtspunten.

De gemeente Waalwijk heeft een bijzondere landschappelijke omgeving. De samenhang tussen landschap, ecologie en biodiversiteit kan nog versterkt worden. Voor het behoud en de ontwikkeling van waardevolle landschappen en natuur in het buitengebied is meer regie en steun vanuit de gemeente nodig. Het aanwezige beleid voor extensieve recreatie wordt daar tevens door versterkt.

Het Halvezolenpad is een prachtige doorgaande fiets- en wandelroute die bijdraagt aan een gezonde levensstijl. De jury ziet kansen om het actief gebruik van de langzaam verkeersroutes in en om Waalwijk verder te stimuleren en via het JOGG-beleid mensen voor gezond bewegen te laten kiezen.

Waalwijk boekt op een aantal duurzaamheidsthema's resultaten. Een duurzaamheidsagenda en een duidelijk toetsingskader ontbreken nog. De gemeente kan nog stappen maken door duurzaam in te kopen en voortgang te boeken bij enkele duurzame initiatieven in de opstartfase.

De gemeente luistert goed naar haar inwoners, maar moet daarbij de regie in handen houden. Blijf de informele 'Brabantse werkwijze' hanteren en formaliseer de procedures of afspraken wat meer, communiceer daarmee over de groenvisies. Een duidelijk aanspreekpunt bij de gemeente en het op een eenvoudige digitale wijze toegankelijk maken van gemeentelijke documenten is daarbij praktisch en nuttig.

De jury van Entente Florale Nederland komt voor de gemeente Waalwijk tot de volgende conclusie:

- Ten aanzien van de openbare (groene) ruimte, de natuur en het landschap op zich en in relatie tot cultuurhistorie, duurzaamheid en recreatie wordt een waardering van 7.8 punten behaald;
- In de Categorie Steden wordt **Zilver** toegekend

Nadere toelichting op dit rapport geeft het jurysecretariaat van de Stichting Entente Florale Nederland: Postbus 476, 2800 AL Gouda, tel 0172 236269, info@ententeflorale.nl